

WERKGROEP - WAANDERS

Verfraaiing
Worpplantsoen

ivn natuur
educatie
Deventer

Wandeling met gedichten in het Worpplantsoen, Deventer

Wandelingen

Maak op een andere manier kennis met het Worpplantsoen via wandelingen met ieder een eigen thema. Ze zijn ontwikkeld door natuurgidsen tijdens hun opleiding (2018-2019) in samenspraak met de werkgroep Waanders.

- **een cultuur-historische wandeling:**
De wandeling leidt je door de cultuurhistorie van dit gebied, vertelt je over ontspanning en bedrijvigheid door de eeuwen heen.
- **een natuur ontdekkingswandeling:**
De wandeling is toegespitst op (jonge) kinderen, maar zal zeker ook leerzaam zijn voor volwassenen. Willem Waanders neemt je mee op een ontdekkingsstocht door het park. Voor kinderen is het handig om gemakkelijke schoenen met goede grip te dragen. Aan het einde van de wandeling heb je allerlei nieuwe dingen geleerd en gedaan.
- **een filosofiewandeling:**
De wandeling vol mijmeringen. Over hoe natuur tot denken kan aanzetten, met diepzinnige vragen en filosofische wetenswaardigheden.
- **een gedichtenwandeling:**
Laat je verrassen door de wandeling met gedichten over het park, de IJssel en wijk De Hoven.

Installeer de gratis app: IVN Routes op je telefoon.

Tik op 'in de buurt', vul bij 'zoek plaats' Deventer in en download een van de wandelingen van het Deventer Worpplantsoen. Zet bij Instellingen 'locaties' aan.

Je kunt de routes ook vinden op: www.ivn.nl/routes/

Willem Waanders

Willem Waanders was een oud-bewoner van wijk De Hoven. Als eenzellig man zocht hij vaak rust en troost in het park De Worp. Waanders is overleden in januari 2013. Hij heeft een erfenis nagelaten aan de gemeente Deventer voor het verfraaien van het Worpplantsoen. Een werkgroep van omwonenden en betrokkenen hebben hiervoor een plan van aanpak gemaakt. De wandelingen in dit document maken hier deel van uit.

IVN

IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doen we met natuuractiviteiten (o.a. publieks-excursies), cursussen en projecten. Zelf leren en doen staan altijd centraal.

Binnen IVN Deventer werken we veel samen met KNNV, Stichting IJssellandschap en educatief milieucentrum De Ulebelt. Ook natuurliefhebber? Zin om in en om Deventer actief te worden? Meld je dan aan door een mail te sturen aan ivndeventer@gmail.com.

Start: bij het infobord op het schipbrugplein

Inleiding Gedichten Worpplantsoen

Welkom in dit oude en unieke stadspark 'De Worp' en het aangrenzende natuurpark Deventer IJsseloevers.

Al meer dan drie eeuwen zoeken mensen op deze plek ontspanning, vermaak en troost, alleen of met anderen.

Ook geeft de omgeving dichters inspiratie om er gedichten over te schrijven. Een aantal komen in deze wandeling aan bod.

Ga op pad, maak je hoofd vrij en geniet van dit gebied en de gedichten. Bankjes zijn in de buurt om even op te zitten en te mijmeren.

De tekst van de gedichten kun je lezen in je eigen tempo en met je eigen intonatie. Een aantal gedichten kun je laten voorlezen door de dichters zelf. Misschien met oortjes in voor focus, of om omgevingsgeluiden niet te verstoren.

Lees als verstrooiing, of ontdek een diepere betekenis voor jou op dit moment.

De bomen, planten, de rivier, de lucht.... ze zijn allemaal een gedicht op zich.

Route

De wandeling is te volgen via de routekaart. Een andere mogelijkheid is een deel van de wandeling te lopen met punten naar keuze. Voor rolstoelgebruikers en mensen met kinderwagens is het park goed bereikbaar. Langs IJsseloever lukt dat niet. Zoek voor de gedichten over de IJssel een alternatieve plek waarbij je toch zicht hebt op de rivier. Bij hoog water geldt dit uiteraard voor alle wandelaars.

De Worp is een van de vele parken die Deventer rijk is. Er gelden natuurlijk ongeschreven regels, ook hier. Respecteer dus bomen, planten en dieren. En neem eventueel afval weer mee, dan houden we samen het park zo mooi als het al jaren is. Veel dank hiervoor!

LOOP RICHTING DIJKDOORGANG, STOP HALVERWEGE EN STAP EEN MOMENT TUSSEN DE DUBBELE RIJ LINDEBOMEN AAN DE KANT VAN DE PARKEERPLAATS MELKSTERWEIDE.

1. De Worp, Mr. H.G. Kronenberg

De Worp

Ik zing die wijd beroemde Linden,
Den Worp, den tuin der sombre stad.
Vergeefs tracht ik den toon te vinden,
Dien mijn gevoel hem waardig schat,
o Voorwerp van mijn zwakke snaren!
Wie u gevoelloos aan kan staren,
Als in uw schaduw de Lente daalt,
Dien moet Natuur naar Zembla doemen,
't Is heiligschennis hem te noemen,
Nu de ochtend door uw takken straalt

o Worp! mij altijd dierbre Linden!
Wat zing ik u een staamlend lied?
Uw schaduw moog' mij zalig vinden -
Maar, u te schildren – waag ik niet.
Eer eens de bijl uw stammen treffe,
Of zich een dolle orkaan verheffe,
Die door uw' top verdelgend giert,
Moge ik nog vaak uw schaduw genieten -
De Lente in 't hart haar' balsem gieten,
Wanneer ze uw trotsche kruinen siert.

Mr. H.G. Kronenberg
Deventer 1808

De advocaat Mr. H.G. Kronenberg bezong het park in een lang gedicht 'De Worp', dat hij opnam in zijn bundel 'Mijne uitspanning'. De bundel verscheen in 1808 te Amsterdam. Bovenstaand lees je het eerste en het laatste couplet van dit in totaal 23 coupletten tellende gedicht.

Parkgeschiedenis sterrenbos:

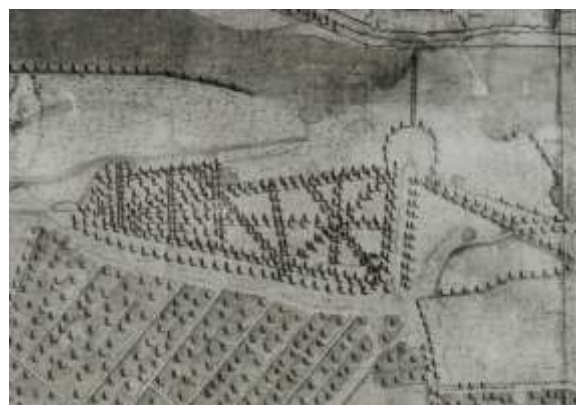
- In 1699 liet het stadsbestuur van Deventer aan deze kant van de IJssel een stadspark aanleggen in een formele Franse landschapstijl, het sterrenbos. Zo genoemd omdat de strakke geometrische lanen elkaar kruisten in de vorm van ster(-ren). Langs die lanen stonden lindebomen. Wellicht was de linde favoriet omdat deze boom van oudsher beschouwd wordt als een boom van de liefde. De hartvormige bladeren hebben daar zeker aan bijgedragen. En tijdens de bloei in juni ruiken de bloemen zwaar zoet. Dit gedicht is dus geschreven in de tijd dat het park, ook wel aangeduid als 'de openbare wandeling', nog de structuur van een sterrenbos had.
- Het einde van dit sterrenbos kwam in 1813. De Franse bezetter had zich teruggetrokken in het bolwerk Deventer en wilde een vrij schootsveld tegen het oprukkende kozakkenleger. De Franse soldaten van Napoleon zaagden alle meer dan 100-jarige linden om!
- De Lange(linde-)laan en de Twelloseweg (Avenue) stammen uit de periode van het sterrenbos en aan weerszijden staan nog steeds linden.
- Sta een moment stil en bekijk de lindebomen in deze laan.

Titelblad gedichtenbundel

Hollandse Linde

Sterrenbos 1799

NEEM BIJ DE DIJK HET SLINGERPAD RECHTS. GA BIJ HET TWEEDE PAD RECHTSAF, STOP BIJ DE TWEE WITTE BANKJES.

2. Worpplantsoen, *Wibo Kusters*

Worpplantsoen

het plantsoen telt de wandelaars
op hun trage ommevang
voelt de zachtheid van picknickdekens
als zoenen op zomerhuid

goedweervrienden melden zich
zitten de zonuren uit
tussen schaduwloof en
de subtiele streling van het gras
wie blijft dit park in zijn onweer trouw

hondenuitlaters in hun jassen gedoken
tijdens een herfstregenbui
trage wandelaars die zich een weg banen
door de haast tastbare kou

het plantsoen droomt ze in zijn slaap
zet zich schrap om te bloeien
te ontwaken naar de wereld toe
in zijn kruinen lentezangers
die de wederopstanding verkondigen

Wibo Kusters

Deventer stadsdichter van 2017 tot 2019

Wibo zegt: 'Ik schreef 'Worpplantsoen' in de zomer van 2018 voor een optreden bij de Nering Bögel muziekkoepeel. Ik realiseerde me dat een plantsoen 's zomers op veel vrienden kan rekenen, maar los daarvan staat. Vriendschappen gaan misschien een leven lang mee, het Worpplantsoen eeuwen.'

Bankjes bij de bomencirkel

Stadsplattegrond 1911

Parkgeschiedenis Vroege Engelse Landschapsstijl:

- *In 1815 ontwierp Albertus van Leusen in opdracht van het gemeentebestuur een modern parkplan in de Vroege Engelse Landschapsstijl. Deze stijl probeert het natuurlijke landschap te imiteren door slingerpaden, het heeft doorzichten en langs de lanen staan overwegend zomereiken. Maar je ziet ook beuken, kastanjes, platanen en esdoorns, alleen of in groepjes bijeen. De open ruimtes worden kamers genoemd waarin je het spel ziet van licht en donker dat steeds verandert. De Deventer bevolking gaf de architect de bijnaam 'Slingerbartus'.*
- *Neem hier een moment de tijd om de Vroege Engelse landschapsstijl in je op te nemen; de slingerpaden, de zomereiken langs het pad, de doorzichten, het open veld van de kamer en het spel van licht en donker. Stap de ronde kamer binnen en ervaar.*

3. Worpplantsoen, *Herman Posthumus Meyjes*

WORPPLANTSOEN

Een steen geworpen van mijn huis
en van daar een weinig verder
in het groen. Een noenmaal
in het gras, ach, als dat nog eens bereikbaar was
Een zoenmaal is ook goed, waarover
ik zo graag als jongen las.
Maar 't is een streng ontworpen park,
doorzichtig als kristal, getekend
met passer, liniaal en hark,
zonder struweel of struikgewas,
geen schuilplaats, geen bosschages
waar steel ik nog een kus,
waar streel ik nog een huid,
waar fluister ik nog een woord?
Zo raakt de liefde niet op vleugel,
al is het doorzicht schoon,
van ver reeds te bewonderen.
Een brede canapé met hoge rug,
in de gouden koepel neergezet,
als ware het een Venustempel van weleer,
met in het midden een liefdestroon,
doet ongetwijfeld wonderen
en kan misschien wel door de Nering Bögel.

Muziekkoepeel

Herman Posthumus Meyjes
Deventer stadsdichter 2013-2015.

Op zondagmiddag 4 mei 2014 heeft hij dit gedicht voorgedragen in de muziekkoepeel.

- *Nering Bögel was een ijzergieterij en een van de oudste industrieën in de stad met wortels in de eerste helft van de 19e eeuw. Het bedrijf heeft in 2012 de herstelde en compleet vernieuwde muziekkoepeel aan de inwoners van Deventer cadeau gedaan. In de koepel zelf is de historie van de ijzerindustrie in en om Deventer te lezen.*

LOOP OVER HET SLINGERBARTUSPAD EN GA DE DIJK OP NAAR RECHTS EN STOP TER HOOGTE VAN DE BLOEMSTRAAT.

4. Ode aan De Hoven, *Jos Paardekooper*

Ode aan De Hoven

Het is maar een steenworp afstand
van de Welle naar de Worp;
welkom in een ander land
dit is De Hoven, dit is ons dorp.

De straten koesteren hun bloemennamen,
poezen doezelen loom
en kijken vanachter een keukenraam
collega-katten uit de boom.

Wie haast heeft, suize hier voorbij:
vaart wordt er in de kiem gesmoord
en wordt gezien als hovaardij;
vaart is wat op 't water hoort.

De Lebuinustoren slaat zijn slag,
de galm wordt over de IJssel aangevoerd.
De tijd verglijdt hier met de dag
en laat de wijk onaangeroerd.

Jos Paardekooper
Deventer stadsdichter 2007-2009

Tijdens een feest ter gelegenheid van tien jaar wijkopbouw
De Hoven heeft Jos Paardekooper 'Ode aan de Hoven' gepresenteerd.
Maart 2008

bloemennamen

LOOP RECHTDOOR OVER DE DIJK EN GA TER HOOGTE VAN DE HOVENIERSTRAAT HET PARK WEER IN.
STOP BIJ DE DODE EIK.

5. Op een dode boom in het Worpplantsoen, *Herman Posthumus Meyjes*

Op een dode boom in het Worpplantsoen

Zo dood als ik eensdaags zal zijn,
zijn armen hemelwaarts geheven,
zo levenloos staat hij in het plantsoen.
Kindergezang omspoelt zijn bast,
kapelmuziek klautert omhoog,
het jonge groen verschaft contrast,
de gewoonte van het staan
en het dagelijks zijn plichten doen
maakt dat hij ongeworteld lijkt te
zweven.

Het lijkt nog wat, maar zijn leven
zit er op, het is slechts schijn.
Hij is zo dood als ik eensdaags zal zijn.

Herman Posthumus Meyjes
Deventer stadsdichter 2013-2015

Herman Posthumus Meyjes: 'Terwijl ik in de muziekkoepeel zat te wachten om te mogen voordragen, viel mijn oog op die ene dode boom, een nieuw stadsgedicht is geboren.'
Mei 2014.

VOLG HET SLINGERPAD NAAR LINKS, DAN DIRECT NAAR RECHTS, NOG EEN KEER NAAR RECHTS, MET DE BOCHT MEE NAAR LINKS, HET KUNSTWERK AAN JE LINKERKANT, SCHERPE BOCHT NAAR LINKS.

6. Van de grond, *Robin Bleeker*

Van de grond

De moede aarde draait getrouw haar dagen.
Wij weten ons nog in haar schoot beschut,
maar zij zal ons geen eeuwigheid meer dragen;
we hebben haar volkomen uitgeput.

Hoe lang nog tolereert zij onze toeren?
Met roofbouw en met generaties lang
grootschalig biologisch oorlogvoeren
komt eens ons voortbestaan in het gedrang.

Dit lot lag al vervat in ons tuinieren;
zoveel werd reeds gerooid, gewied, gesnoeid.
Wat was er mis met welig laten tieren?
Waar toe ons tegen alles aan bemoeid?

We raken langzaam van de ernst doordrongen
nu de natuur, in al haar kwetsbaarheid,
waar zo nalatig mee is omgesprongen,
als zand door onze groene vingers glijdt.

Als straks het water stijgt tot onze lippen,
de dijken breken door de Grote Vloed
en elke ark hier stukslaat op de klippen,
de mens de wereld vlug ontvluchten moet,

bestormen wij de hemel als giganten,
om, als symbool van onze eigenbaat,
in onontgonnen grond een vlag te planten,
belichamend dat onkruid niet vergaat.

Robin Bleeker

Deventer Stadsdichter 2019-2022

*Voorgedragen tijdens de onthulling van het kunstwerk
"Worpscape" gemaakt door kunstenaar Rob Sweere.*

*Dit kunstwerk is de afsluiting van de vele verfraaiingen die enthousiaste Worpbewoners en de Werkgroep
Waanders dankzij het legaat van wijlen medebewoner Willem Waanders hebben uitgevoerd.*

*Met zijn open constructie lijkt Worpscape op een futuristisch amfibievoertuig. Het lijkt te kunnen drijven en
misschien kan het ook wel vliegen. Het staat tussen de bomen alsof het net geland is en de volgende keer dat
je hier komt, zou het zomaar weer weg kunnen zijn.*

Hovenschoolleerlingen vullen Worpscape 23-3-2021

Worpscape, zomer 2021

In de romp van Worpscape bevindt zich een mini-ecosysteem. Dit groeit uit de aarde die onder meer is samengebracht door de bewoners van de wijk en leerlingen van De Hovenschool. Zij vulden het kunstwerk met aarde en stekjes uit hun tuinen.

Een bijzonder stukje Deventer natuur wordt, bijna als in een eigentijdse Ark van Noach, op een symbolische wijze veiliggesteld voor hoog water. Rob Sweere ziet zijn werk als een metafoor voor het leven op aarde en de uitdaging waar we voor staan; "Laten we redden en koesteren wat ons omringt. We hebben veel te verliezen".

In de zomer van 2021 is het kunstwerk, als enige permanente kunstwerk, opgenomen in de kunstroute van de IJsselbiënnale.

LOOP DOOR NAAR DE LANGELAAN, GA LINKSAF DE LAAN OP, DAN RECHTSAF LANGS DE HAAG VAN DE CAMPING NAAR HET WATER. STOP BIJ HET BETONBLOK.

7. woorden als water, *Boudewijn Betzema*

woorden als water

woorden als water
waterwoorden

als ik ze hoor
dan wil ik dansen
op de stroming
van de IJssel
in het ruisen
van de wind

woorden als water
waterwoorden

als ik ze hoor
dan wil ik zingen
helder zuiver
in crescendo
of vanbinnen
zacht en teer

woorden als water
waterwoorden

als ik luister
blijf ik ze horen
tot vanbinnen
rustig wordt
onverwacht zo
stil in mij

Boudewijn Betzema

dichter van Overijssel van 2015 tot 2016

Betonblok bij de hank

Van vak is Boudewijn Troostdichter. Hij luistert en geeft pure aandacht aan ieder die daaraan behoefte heeft.
<https://troosthuisje.nl/>

Boudewijn heeft dit gedicht in december 2017 geschreven voor de thema-uitvoering 'woorden als water' van het Deventer koor Scola Dynamica. Het is op muziek gezet door dirigent Karel Tadema. Tijdens de uitvoering op 3 juni 2016 heeft Boudewijn het gedicht voorgedragen en het koor heeft het als lied gezongen.

- Het water waar je op uitkijkt is een hank (een nevengeul) die in het kader van het project Ruimte voor de Rivier in 2015 gegraven is voor de snelle afvoer van extra water van de IJssel.

NEEM HET PAD RICHTING DE NATUURSPeelPLAATS, TUSSEN DE VIER BANKJES DOOR. GA DAARNA HET EERSTE HEKJE RECHTS DE NATUURSPeelPLAATS OP, PLEK BIJ HET BOOTJE.

8. Woeste Willem, Boudewijn Betzema

WOESTE WILLEM

in dit heel erg oud plantsoen
daar speelt Woeste Willem
klimt op stammen dik en rond
stamp het water uit de grond
wil met je varen op de boot
met z'n tweeën stoer en groot
vliegen over bruggen, stenen
lekker groen tussen je tenen
met elkaar van alles doen

*Boudewijn Betzema
dichter van Overijssel 2015-2016 en
troostdichter*

boot Woeste Willem

*Speelnatuur Woeste Willem is met behulp van veel actieve wijkbewoners, het legaat van Waanders en een bijdrage van de provincie Overijssel tot stand gekomen. De provincie heeft Boudewijn gevraagd een gedicht voor deze natuurspeelplek te maken.
September 2016.*

9. Zinloos geveld, *Johanneke ter Stege*

Zinloos geveld

Verslagen lig je uitgestrekt
op steeds maar natter wordend gras.
Je rond gevormde grijze bast
als een pas gestroopte olifant;
de poten slap, de hars nog zacht.

Je bent ontkiemd in het plantsoen
na Frans-Bataafs bestuur.
Toen Elisa Bonaparte stierf,
aanschouwde jij het eerste uur
van Hollands' hernieuwde mondigheid.

Het is nu krap twee eeuwen later.
Je takken zullen nooit meer zwaaien
naar de huizen aan de overkant
en 's nachts zul je die grote kerk
met al zijn lichtjes niet meer zien.

Ik neem een stukje van je mee
waar een specht in heeft gewoond
terwijl de verslaggever op tv
je onbedoelde neergang toont.

Intacte beuk 2013

Johanneke ter Stege

Deventer stadsdichter 2015-2017

Johanneke vertelt: 'In maart 2016 lag er een enorme omgezaagde beuk in het Worpplantsoen. Het bleek niet de bedoeling dat die beuk was omgezaagd, maar een foutje van een ambtenaar; in het kapdocument was een kruisje gezet bij de verkeerde boom. De beuk bleek bijna 200 jaar oud te zijn. Alle reden om het te betreuren dus en alle reden om een gedicht te schrijven. Ik kwam erachter dat Elisa Bonaparte, de zus van Napoleon Bonaparte, in het jaar dat de boom ontkiemde was overleden. Dat was een paar jaar na het Frans-Bataafse bestuur in Nederland. Ik zag in de beuk een symbool van Hollands' herwonnen zelfstandigheid en vroeg me allerlei dingen af, waaronder wiens opa's opa zijn naam in de bast zou hebben geschreven en of de woorden steeds hoger zouden klimmen naarmate de boom groeide'.

**Link filmpje bij punt 14.*

per ongeluk omgezaagde beuk, foto 2019

10. *legaat, Boudewijn Betzema*

legaat

ik ben geen mensenmens
sprak hij heel zacht
zijn droeve blik omlaag

noem mij maar solitair
gelijk de bomen in 't plantsoen
aan hen laat ik mijn kapitaal

uit dankbaarheid
voor al die lieve mensen
die van mij hielden.

Boudewijn Betzema

dichter van Overijssel van 2015 tot 2016

trostdichter

8 maart 2015

mozaïekbankje

- *In 2013 is de heer Willem Waanders, wijkbewoner van De Hoven, overleden. Hij liet de Deventer inwoners een erfenis (legaat) na voor het verfraaien van het Worpplantsoen. De daarna opgerichte Werkgroep Waanders heeft zich ingezet om diverse ideeën daarvan te bekostigen zoals een wandelpad over de dijk, een mozaïekbankje, diverse vogelhuisjes en speelnatuur Woeste Willem. Als een hommage aan Willem Waanders is er ieder voorjaar een werkdag voor een grote schoonmaak en herstelbeurt van het plantsoen en het parkmeubilair.*

LOOP DE DIJK OVER NAAR DE SPOORBRUG. GA ONDER DE SPOORBRUG DOOR EN LOOP AAN DE VOETGANGERSZIJDE DE BRUG OP. STOP HALVERWEGE DE TRAP NAAR DE UITERWAARDEN.

11. IJssel, Jan Terlouw

IJssel

Uren kan ik kijken, in gedachten vaar ik mee.
Eeuwig draagt de IJssel levend water naar de zee.
Altijd in beweging, van de bergen tot de kust.
In een hectisch leven brengt de IJssel zoveel rust.
Ik geef toe, rivieren, stuk voor stuk wonderschoon.
Maar toch, onze IJssel, spant voor mij met stip de kroon.
Kijken naar de IJssel, naar de ader van het leven,
Die ons door de eeuwen, zoveel welvaart heeft gegeven
Die ons in contact, met andere landen heeft gebracht.
Drager van het vrachtschip, en ook van het luxe jacht.
Biotoop van veel, van zoveel planten, zoveel vissen.
Voor geen geld zou ik mijn mooie IJssel willen missen.
Altijd zoveel mensen, onophoudelijk bewegen.
Overall gepraat, wat is stilte dan een zegen.
Even wat teveel, en ik breek er dan soms uit.
't Kabbelen van de IJssel, da's pas superieur geluid.
Als je me dus vraagt: 'Waarom beleef je echt plezier?
Wie is je grote liefde?' Dan wint uiteindelijk mijn rivier.

Jan Terlouw

schrijver, dichter en oud-politicus

Donderdag 25-1-2018 was Jan Terlouw te gast in de uitzending van DWDD. Aan het eind van de uitzending droeg hij een gedicht voor over zijn geliefde IJssel, een inspiratiebron die als een rode draad door zijn leven loopt.

Twello, januari 2018

**Link filmpje bij punt 14.*

LOOP DOOR HET KLAPHEK DE UITERWAARD IN RICHTING LEBUÏNUSTOREN, STOP HALVERWEGE SPOORBRUG EN PONTJE

Hoog water januari 2018, punt bij Het Tolhuis

trap spoorbrug-uiterwaard Noordwaarts

12. De IJssel, Heleen Bosma

De IJssel

Daar ligt ze...nooit weggeweest
Alleen jij was even weg
Je warmt je ogen aan haar licht
bent ruimer dan je dacht
Ze schept eindeloosheid
teerblauwe lucht en grijze nuances
En al die drukte, zegt ze
De A1, de Wilhelminabrug
een zwerm witte vogels, 5 roeiers in een boot
De goederentrein over het spoor
Ik stroom er vederlicht
Je bent eindeloos teerblauw
Niet vergeten als ik weg ben he?
en majesteitelijk onderdoor

Heleen Bosma

Deventer stadsdichter van 2009-2011

Dichter van Overijssel 2013-2015

In januari 2011 staat het water in de IJssel erg hoog. Bovenop de Lebuïnustoren, met prachtig uitzicht op de machtige rivier, draagt Heleen haar ode aan de IJssel voor.

**link filmpje bij punt 14.*

LOOP NAAR HET STRANDJE BIJ DE BAKENBOOM EN KERSPRUIM.

13. De IJssel, *Liselore Gerritsen*

De IJssel

Iedereen heeft z'n rivier en ik, ik heb de IJssel
Langs de kleine dorpen stromen glinsterende kinderdromen
Iedereen heeft z'n rivier en ik, ik heb de IJssel
In de zachte koeieogen spiegelt zich een heel klein strand
Kleine voeten in het water, kleine klompen op de kant
In de zachte koeieogen spiegelt zich een heel klein strand
Kleine kolken in het water, grote dromen op de kant
In de zachte koeieogen spiegelt zich de eerste mond
Grote woorden aan het water, kleine liefde op de grond
In de zachte koeieogen spiegelt zich een kleine hand
En schrijft de allereerste naam met grote letters in het zand
Iedereen heeft z'n rivier en ik, ik heb de IJssel
Langs de groene dorpen stromen glinsterende kinderdromen
Iedereen heeft z'n rivier en ik, ik heb de IJssel
In de zachte koeieogen spiegelt zich het kleine strand
Schipper, ik moet overvaren; schipper, naar een groter strand
In de zachte koeieogen spiegelt zich voor het laatst een hand
Gooit de dromen in het water, afscheid van een kinderland
Iedereen heeft z'n rivier en ik, ik heb de IJssel
En de zachte koeieogen volgen alles onbewogen
Iedereen heeft z'n rivier en in mij, in mij stroomt de IJssel

Liselore Gerritsen
zangeres en schrijfster
album: *De IJssel* (2000)

bloeiende kerspruim

koeieogen

LOOP AAN DE WATERKANT LANGS HET IJSELHOTEL NAAR DE STALEN GEDICHTPLAAT OP HET WEGDEK BIJ HET SCHIPBRUGPLEIN.

14. De IJssel, *Johanneke ter Stege*

De IJssel

We hebben haar taille losgemaakt
ze mag weer vrijuit ademen
ze wentelt zich om en om in zichzelf
de breedste schepen kan ze dragen

We nestelen ons in het zand
van haar weids gemaakte oevers
we kietelen haar oppervlak
met pas gelakte nagels

Oh zij, reislustig tranendal dat
eeuwen voor ons heeft overleefd
is talloze malen gezien en bezongen
een jaar is voor haar
een vluchtige droom

Geen warme huid of schaterlach
zal haar ervan weerhouden
zich over je te buigen
om jou te zuigen in haar stroom

Johanneke ter Stege

Deventer stadsdichter van 2015 tot 2017

Het derde gedicht van de Deventer stadsdichter Johanneke ter Stege heeft ze geschreven ter gelegenheid van de afronding van het project 'Ruimte voor de rivier' en de daarbij horende opening van festival Overvloed. Zij droeg het voor met een megafoon vanaf een bijzonder bouwwerk, speciaal opgezet voor het festival. Na afloop liet ze het gedicht op papieren vliegtuigjes naar beneden zweven voor de vele kinderen onderaan. September 2015

LOOP NAAR HET MIDDEN VAN DE STEIGER EN STOP BIJ HET DERDE BANKJE.

15. Taille, eindpunt

Maak een kijkronde midden op de steiger. 'De losgemaakte taille' zie je hier goed; een hank (gegraven nevengeul) richting Wilhelminabrug en een hank startend bij de camping die onder de spoorbrug richting Terwolde loopt.

Hiermee eindigt de gedichtenwandeling. Hopelijk heb je ervan genoten.

Deze wandeling wordt je aangeboden door IVN-Deventer. Het is een van de vijf wandelingen die je met de IVN-routes-app in het Worpplantsoen kunt lopen.

De wandeling zijn gemaakt in samenspraak met en ondersteuning van de werkgroep Waanders.

Met dank aan de dichters voor de medewerking.

Wil je een reactie geven op deze route? Laat dan een berichtje achter op ivndeventer@gmail.com.

**links naar filmpjes:*

Worpplantsoen, Herman Posthumus Meyjes

<https://www.youtube.com/watch?v=qtp9sE0edLo>

De IJssel, Heleen Bosma

<https://www.rtvoost.nl/nieuws/120539/Gedicht-Ode-aan-de-IJssel>

Zinloos geveld, Johanneke ter Stege

https://www.youtube.com/watch?v=_gwEkx_XWGM#action=share

IJssel, Jan Terlouw

<https://dewerelddraaitdoor.bnnvara.nl/nieuws/gedicht-ijssel-van-jan-terlouw>

Samengesteld door:

Marja Hurenkamp

Hank richting Wilhelminabrug

Hank richting bakenboom en spoorbrug